

SZOLNOK-DOBOKA

Megjelen minden csütörtökön.

Szerkesztőség a Sörház-utcában 1. sz. a. az emeleten van.

Szerkesztőségi óra minden hétköznapon d. u. 2—3.

Felelős szerkesztő:

Dr. Br. HORVÁTH EMIL.

Hirdetési árak: egész oldal 48 K.

Hivatalos hirdetések garmondsora 30 fillér.

Előfizetési ár: egész évre 10 K.

Néptanítóknak, lelkészeknek és körjegyzőknek 8 kor.

Magyar vidék és nemzeti kultúra.

DÉS, október 20.

Az ország közvéleményét egy idő óta erősen foglalkoztatja egy napilapban közreadott és a magyarosodásnak különösen a főváros németesítése okozta hanyatlásáról szóló cikk. Téma, mely politikus köröket és írókat már jó régóta foglalkoztat, mely fel-felbukkan a napi sajtó hasábjain, de ilyen beható megvitatásra, mint ezuttal, még nem került.

E cikk írója, Réz Mihály ugyanis erősen kikelt az ellen, hogy a fővárost az ország válóságos művelődési központja gyanánt veszi, Budapest pedig a helyett, hogy szinmagyar kulturát árasztana széjjel, magába fogad mindenféle idegen műveltséget; ezt fölemésztetlenül, talán egy kis magyar mázzal bevonva átadja tősgyökeres magyar népünknek, mely ily mód lassan-lassan, észrevétlenül is, átvedlik kitudja micsoda fajtájú néptörzssé. A főváros szellemi és művelődési gócpontjaiban, irodalomban és művészetben, társadalomban és mindenütt, hol helye van egy bizonyos jellegzetes műveltségnek, inkább talál otthont a francia és a német, mint a magyar.

Ha nem is mondja, de Réz Mihály a kulturának olyan meghatározásából indul ki, mely szerint nemzeti műveltség nem lehet érteni azt a szellemi tökéletességet, a mihez egyes ember vagy tanulmányok, vagy önmegfigyelés, vagy tapasztalatok után jutott. Nemzeti kultúra az, mely egyaránt áthatja a legműveltebbet éppen úgy, mint az irni-olvasni nem tudót.

A görög szolgában is volt egy bizonyos mérték a művészetek értékeléséből csakugy, mint magában a szép iránt olyan finoman érzékeny nemzet legtökéletesebbjében, a művészen. A régi héberek legzseniálisabb

és a természetet legrajongóbban imádó férfiúja is vallásosság tekintetében egyenrangú volt a favágó és vízholdó asszimilánssal, a ki a zsidó kulturát önként vette fel. A francia gaminban, nem kell nagy megfigyelőképesség, hogy felderítsük azt a sziporkázó elmességet, a mit megcsodálunk a gall íróban, és az angol lord tulajdon azokat a sajtásokokat fogja a magáéinak vallani, mint a milyenek alapvonásait képezik a londoni gyümölcsárusnak. Mert története, hagyományai, talajviszonyok, klíma, idegen befolyás és minden elképzelhető olyan dolog, a mi az emberre hatással lehet, egy nemzetenél kifejezősége meghatározott stílusban és ez: a nemzeti kultúra.

Mi magyarok pedig ennek a nemzeti műveltségnek vagyunk híjjával mostanság, ugymond Réz Mihály. Ha valóban nemzeti kulturát óhajtunk, mely magán viseli a speciális magyar bélyeget, akkor egy tősgyökeres magyar város legyen az, a melyik indítékot ad minden olyan tevékenységnek, mely hivatta van magyar karaktert kölcsönözni e hon lakóinak.

Ezzel szemben Ignótus „A Hét” hasábjain védelmébe veszi a fővárost és semmiképpen sem kívánja, hogy Budapest valahogyan Kecskemét mögé kerüljön. Szép dolog a sódar meg a paprikás, a karikás és egy kacskaringósan megeresztett káromkodás se utolsó valami, ámde ez még nem kultúra, valaminthogy nem kultúra még a kurta nemesek dombszögi politikája, a vármegye urainak dárídókra való hajlandósága és a tanulástól meg az európai pallérozottságtól való iszonya sem. Vagy legalább ez még nem magyar kultúra. Mert a kultúra fogalma magában foglalja azt is főképpen, hogy nemesebbek és jobbak vagyunk a történet és más nép példáin okulva. Ha az idegen lendületesebbé, jobba és neme-

sebbé tesz bennünket, akkor csak rajta, fogadjuk be és legyünk különbek, mint a milyenek voltunk.

Speciális magyar műveltséget pedig azokban a körökben keresni, melyek a feudális államrendszer felé kacsintgatnak, nem művelődést, hanem visszafejlődést jelentene. Azért maradjon csak Budapest a magyar művelődés centruma, az a Budapest, melynek földje épp úgy, mint bármely más történeti hírességű városnak meg van szentelve a történelmi emlékezetektől. Itt vívtuk ki függetlenségünket a török és német uralom alól és ide lánczolnak bennünket azok a demokrata államintézmények, melyek a szabad európai államok becsülését szereztek meg nekünk.

Ignótus egyébként Réz Mihály soraiból azt a kendőzött tendenciát olvassa ki, hogy ő (Réz Mihály) attól a szellemi fertőtől akarja megóvni a magyarság patyolat tisztaságát, attól, mely a gazdag zsidók zsúrjaiból árad szerte a hazába. E zsurok szellemét uralja a fővárosi sajtó és így kerül e nem magyar szellemi táplálék jó magyar bendőkbe.

Minthogy az egész hirlapi vita a körül forog, hogy a vidéket mentse meg a magyarság számára, tehát elsősorban bennünket érdekel legközelebről a dolog. A mi álláspontunk pedig, mivelhogy távol vagyunk a főváros zajos életétől, inkább lehet higgadt és tárgyilagos és minden szenvedélytől ment. Mi úgy okoskodunk, hogy mindkettőjöknek, Réz Mihálynak is, Ignótusnak is igaza lehet és nincsen igaza. Utóbbi előkelő és finom stílusával, szörszálhasogató dialektikájával nagyon könnyen megejtheti az ember ítélőképességét. Pedig az ő okoskodása még kevésbé állja meg a helyét, mint Réz Mihálynak a fejtegetése.

Magyar kulturát, ha megismerni akarunk, igaz, hogy nem kell azon intézmények élő maradványai felé fordulnunk, a kik még most

TÁRCZA.

Féltékenység.

Ne hidd valónak, mit csak sejtessz,
Vigyázz a vádra, mit kiejtesz;
A gyanu ől s bár nem ér tetten:
Elveszünk benne mind a ketten.

Hit, kedv elhagy beáll a bánat;
Te értem sóhajtsz, én utánnad....
S előbb-utóbb mi lesz a vége?
Egyszer csak — nem törődünk véle!

Balla Miklós.

Régi barátnök.

Írta: SZOMAHÁZY ISTVÁN.

(Lapunk jogosított kiadása.)

A műcsarnok kiállításán, a Constant Benjámint nagy vászna alatt összetalálkozott a két fiatal asszony. Az egyik drága testhez álló kabátot viselt, a másik olcsó szilkszin köpenykét. De mindkettő bájos, rózsás arcú és jókedvű volt. A mint a villamos ivlámpák fehér fényében fölismerték egymást, mind a ketten bámulva csapták össze a kezüket. Az előkelőbb örvendezve így szólott:

— Te vagy, csakugyan, Fischer Terka?

A másik, a szegényesebb, szintén kipirult az örömtől.

— Jesszusom! No nézze az ember! Szentkuthy Ida!

Nyájasan összeölelkeztek, keztyűs kezüket egymásba fonták s karonfogva, de nagyon izgatottan sétáltak föl, meg alá a teremben.

— Hát te Pesten vagy? — kérdezte Szentkuthy Ida kíváncsian.

— Óh már áprilisban 9 éve lesz. A te es-

küvöd után már felévre én is férjhez mentem. Azóta csak egyszer voltam Váradon, akkor — a midőn az anyuskámat eltemették.

— Hát a szegény Lina néni meghalt?

A fiatal asszony, a kit a másik Fischer Terkának szólított, csendesesen a szeméhez emelte a zsebkendőjét.

— Már 5 esztendeje, édes apa azóta itt lakik velünk együtt.

A két asszony valaha elválhatatlan barátnő volt; tizenhét éves korukig ugyszólván együtt nevelkedtek. Szentkuthyék az emeleten laktak, Fischerék hátul, az udvari lakásban. De a leányok nem tudtak megenni egymás nélkül; Ida a Fischerék cserépkályhájához mellett majszolta téli esteiken a szerencsika almát, Terka 10 óráig csinosította a barátnőjét, mikor a gazdag leányt a legelső piknikre elvitték.

Szentkuthy dús, gazdag földbirtokos volt, Fischer ellenben 800 forintért hivatalnokoskodott valahol az adópenztárban, de a társadalmi differencia semmiféle befolyással se volt a két gyermek barátságára.

Ida legelőször a pisze Fischer Terkának mutatta meg a gimnázisták szerelmes leveleit; a tizenöt éves Terka ellenben az Ida keblén zokogta ki mérhetetlen fájdalmát, mikor első ideálja, a leányiskolai fizika tanár, egy lisztkereskedő örökösénél jegyet váltott.

Barátságuk akkor lobbant fel utoljára, mikor Ida tizedfél év előtt menyasszonnyá lett s a Szentkuthyék lakásán reggeltől estig dolgoztak a varrónők és a divatárus kisasszonyok.

Terka akkor a saját kezével varrta föl a finom csipkét a barátnője kelengyéjére, mitse érezve a szegény leányok irigységéből, a kik szívük mélyén az igaztalan sorsot átkozták.

Ida előkelő uriaszonnyá lett — nem csoda, hiszen százezer forintnyi hozományt kapott — s félév múlva a szegény Terka is férjhez ment egy becsületes hivatalnokhoz. Mindketten a főváros hullámai közé kerültek, bár többé mit se hallottak egymás felől.

Ida talán még álmában se gondolt a Fischerék udvari lakására és Terkának csak néha, esős délutánokon ötlött eszébe a havas téli alkonyatok emléke, mikor a csitri Ida élénk fecsegés közt sütötte náluk sárga-piros oszonna-almáját.

— Milyen szép lettél! — mondta Fischer Terka bámulva. Lánykorodban sohse hittem volna, hogy ilyen bájos asszony lesz belőled!

Ida mosolyogva pukkerlizett, aztán kedveskedve megsimogatta a barátnője kipirult arcocskáját.

— Hát még te! Olyan vagy, mint egy aranyhaju francia baba!

— Vannak gyermekeid? — kérdezte Terka kissé elfogultan.

— Meghiszem! Két édes babym van: egy hat éves leány és egy négy esztendőes fiucska. Emmi és Kari, ez a nevük. Mindkettő szőke és kék szemű.

— Azóta nem volt több?

— Brr! Isten ments! Két baba, ez éppen elég. Ki győzné a sok nevelést és költséget? Hát nekem van-e családod?

A Terka arcát anyai büszkeség sugározta be.

— Hogy van-e? De van ám! Őt kicsike kamasz, tartsa meg őket a jó Isten! Mind fiú: egy egész orgonasíp. Az apjuk ugyancsak nagyra van velük!

— És hogy győződ a sok költséget az öt fiura?

— Költség? Ahol háromnak jut, ott öt se marad éhen. A ruhát pedig egymástól öröklük a kis ördögök. Majd azért csak ember lesz belőlük valahogy.

— Micsoda az urad? — kérdezte Szentkuthy Ida kíváncsian.

— Oh Istennek hála, most elég jó sorsban vagyunk. László másodtitkár a „Közgazdasági Bank”-ban, a remunerciával együtt felmegy a fizetése 1600 forintra. Sőt néha mellékesen is csöppen valami...

— A „Közgazdasági Bank”-ban? szólott Ida meglepetve és szép fejét kissé gögösen fordította aranyhaju barátnője felé.

is sajnálják, hogy nincsen jobbágy, nincsen deres és nincsen táblabíró. És nem kell magyaroknak elismernünk azokat, a kik ilyen épületes intézményeket várnak a Kossuth Lajos kezdeményezte alkotmány átgyurásától; azonban ne higgye Ignótus, hogy csak egy szemernyivel is demokratább az a szellem, mely az ő pártfogolt börtölovagjai társadalmából kiárad. Sőt az a felfogás, a mi ott köztünk uralkodik, ellenszenvesebb és hazugabb annál, a mi történeti alapon jött létre, noha az is igaz, hogy történeti alapon kell majd megsemmisülnie. Hiszen a demokráta államrendnek köszönhetik az ő védenczei, hogy a vagyoni jólétnek azt a fokát tudták elérni, a mit régebben csak kiváló hazai, vagy más országos szolgálat után nyerhettek egyes tehetséges férfiak. Nem volna-e kötelességük, hogy a polgárisultságot a maga nemes értelmében ők maguk reprezentálják? Hogy a helyett, hogy czimeket, államférfiak és egyéb országos nagyságok vállveregetését várnák, a helyett, hogy egy bizonyos parvenu-arisztokracziát választanának ki, oda-törekednének, hogy ipart, polgári foglalkozást nyújtsanak sok szegény sorban élő honfitársnak és megvetést tüő hitsorsosuknak.

Igenis a vidék adjon impulzust a magyar műveltségre, a jó magyar nép, a polgárság, melyből még nem apadt ki az a sok jó tulajdonság, melynek révén az európai művelődést olyan könnyen magába szívta és magába szívhatja tovább is.

Jellegzetes műveltséget nyerhetünk mi is, igazi magyar műveltséget, melynek fővonása az, hogy megvet bármilyen zsarnokságot, bármi formában és minden területen. Nem türi a megkülönböztetést úr és nem úr, keresztény és zsidó között. Csak azt ismeri el, a mi a maga tehetségéből fejlődött és a mi módot és alkalmat ad minden honfitársnak a fejlődésre.

Azt meg ne állítsa senki, hogy a főváros képezheti levezető csatornáját a valódi nemzeti kulturának. Soha! Az egészséges magyar vidékről indulhat ki minden olyan törekvés, mely szinmagyarrá teszi a fővárost és a nem magyar vidéket.

Wesselényi Béla báró.

(1847—1904.)

DÉS, október 25.

Az erdélyrészi közelet egy nagy és nemes alakja dőlt ki a héten Wesselényi Béla báró elhunytával.

Minden közügyben számottevő faktor volt, de igazi érdemeit az Erdélyi Falkavadász-Társaság körül szerezte. Mintegy 10—12 éve lehet annak, hogy megalkotta az Erdélyi Falkavadász-Társaságot, mely ma már európai hírnévre tett szert. Azelőtt az erdélyi lótenyésztés és lóverseny-sport csak egy tengődő kicsinyes próbálgatás volt. Wesselényi báró tűzte ki célul, hogy bemutassa az erdélyi lónak használhatóságát, kitartó voltát és becses tulajdonságát. Ma már elérte, hogy az alsósuki pálya ugy ismeretes európai sportkörök előtt, mint unicum, a mely a legnagyobb figyelmet érdemli meg.

Az erdélyrészi lótenyésztés és sportélet meghálálhatatlan sokat köszönhet a legdaliásabb falka-nagynak, kit munka, agilitás nélkül csak most látunk először, hogy a ravatalon nyugszik. Működése közben megtudta nyerni mindenkinek őszinte szeretetét. Valóságos örömrivalgás fogadta mindig, valahányszor nemesvérű paripán megjelent a versenytérén a népszerű báró, hol fényes bravurral vezette a lovasokat és gyakran állt be maga is a versenyzők közé, mindannyiszor győztesen.

Tevékenysége társadalmi téren is kedvezően éreztette hatását. Az egyetértés, összetartás szellemét hirdette. Azonkívül szépművészeti mozgalmaknak is szívesen állt be munkásai, elősegítői közé és működött mindenütt zajtalanul, de annál több odaadással.

Elhunytával egy igazi törzsökös magyar ember, a régi erdélyi főnemesnek, a fehér hajjal is ifjunak maradó, törhetetlen férfinak egy ritka kedves alakját siratjuk. És örizzük feledhetetlen emléket!

Wesselényi Béla báró született 1847 márczius 11-én Zsibón. Fia volt Wesselényi Miklósnak a magyar história nagy alakjának. Bátyjával Miklóssal otthon, majd Kolozsvárt végezte be tanulmányait. Azután a berlini egyetemet látogatta, mely után nagyobb külföldi utazást tett, mely alatt különösen a külföld gazdasági életét és sport viszonyait behatóan tanulmányozta. Így megfordult Angliában is. Külföldi utjából visszatérve, zsiói birtokán telepedett meg, a hol nagy gazdaságot s különösen állattenyésztést folytatott. Mint a sportnak lelkes barátja és nagy kedvelője, részt vett

több hazai és külföldi lóversenyeken. Többek közt Bukarestben és a németországi lóversenyeken, a hol több díjat nyert. Így Hamburgban a „Prince Paris” lovával I-ső díjat nyert. 1874-ben nősült meg, feleségül véve Aubin Fannyt, néhai Aubin tábornok leányát. Házasságából 4 gyermek született, kik közül 2 fiu meghalt, két lánya pedig Ilona férj. gróf Teleky Arthurné és Pálma hajadon. Mint nagy sportférfi ezelőtt 10—12 évvel megalakította a most is az ő vezetése alatt oly virágzó „Erdélyi Falkavadász-Társulatot”. Wesselényi Béla báró örökös jogon tagja volt a főrendiháznak.

A család a következő gyászjelentést bocsátotta ki:

„Özvegy hadadi báró Wesselényi Béláné szül. Aubin Fanny saját és leányai Ilona széki gróf Teleky Arthurné és férje gróf Teleky Árkur s ezek gyermekei: Béla és Ilona; Pálma; továbbá hadadi id. báró Wesselényi Miklós és neje losonczy báró Bánffy Ágnes, ezek gyermekei: Miklós, Cornelié, Heléne, Ferencz és István és ezek családjai; végre özvegy Aubin Károlyné és gyermekei: Róza, Anna: széki gróf Teleky Lászlóné, Clarisse, altorjai báró Apor Istvánné, Károly és családjaik, valamint a közeli és távoli rokonok nevében bánatos szívvel jelenti felejthetetlen férjének, illetőleg atyának, apósának, nagyatának, testvérnek, nagybátyának, vőnek, sógornak és rokonnak *hadadi báró Wesselényi Bélának*, a magyar főrendiház örökös tagjának folyó év és hó 20-án délutáni 1 órakor, életének 57-ik, legboldogabb házasságának 30-ik évében szívszélhűdés folytán bekövetkezett gyászszel elhunytát. Hült teteme folyó hó 22-én délután 3 órakor fog Alsó-Zsukon a Hubertus lakban az ev. ref. egyházi szertartása után Zsibóra szállíttatni, hol 23-án délután a zsiói vasúti indóháztól a családi sírboltban fog örök nyugalomra helyeztetni. Alsó-Zsuk, Hubertus-lak, 1904 október 21-én. Nyugodjék békében! Áldás emlékezetére!”

Temetésére vármegyénkbeli igen sokan utaztak úgy Zsukra, mint Zsibóra s a Szamosvölgyi vasut igazgatósága diszes koszorút helyezett egykori felügyelő-bizottsági tagja ravatalára.

HIREK.

— **A Medgyes-émléktábla leleplezése.** Megírtuk, hogy Dés város közönsége a Szabad-Lyceum kezdeményezésére emléktáblával jelöli meg a város egykor költő-papjának Medgyes Lajosnak lakóházát, az ev. ref. parochia épületét. Az emléktábla elkészítését Gerstenbrein Tamás kolozsvári kőfaragó mester vállalta el, még pedig tekintettel a nemes célra, munkadíjat nem is számít érte. Mint Kolozsvárról írják a fehér márvány-tábla igen diszes és csinos kivitelben már elküldésre készen áll és legközelebb utnak indítják Désre, hol a falbaillesztést az ev. ref. egyház fogja végeztetni a saját költségén. A leleplezést e hónap 30-án, vasárnap délbén tartják meg nagy ünnepélyességgel, a mely alkalommal az Erdélyi Irodalmi Társaság felolvasó ülést rendez Désen és részt vesz az ünnepélyen is. Az Erdélyi Irodalmi Társaság tagjai közül számosan jelentettek be résztvevésüket az érdekes tárgysorozatu felolvasó ülésen. A társaság titkári hivatala mérsékelt áru vasuti jegyekről gondoskodik a résztvevni kívánók számára. A felolvasó ülés, valamint az emléktábla felavatási ünnepének részletes műsora ez:

1. Elnöki megnyitó, tartja Szamosi János dr. művezető alelnök.
2. Márki Sándor dr. rendes tag értekezése.
3. Bene Ferencz vendég: Medgyes Lajos emlékezete. (Költemény)
4. Kovács Dezső rendes tag: Elbeszélés.
5. Apáthy István dr. rendes tag: Örök béke. (Költemény.)

Az ülés kezdete 1/211 órakor lesz. Belépő díj tetszés szerint. A gyűlés után kezdetét veszi a leleplezési ünnepség, melynek programja ez: Hymnusz, énekli a gimnáziumi dalkör. Emlébeszéd, tartja Versényi György, az Irodalmi Társaság titkára. Szilágyi Albert polgármester átadja az emléktáblát az ev. ref. egyháznak, s ennek nevében Vekony Ferencz főgondnok veszi át. Rákóczi-induló. Ünnepély után társasbéd a Hungária szálloda éttermében.

— **A vármegye virilistái.** Szolnok-Doboka vármegye legtöbb adót fizetőinek jegyzéke az 1905. évre már elkészült s megtudjuk ebből a lajstromból, hogy a vármegye legnagyobb birtokosa Br. Jósika Sámuel, kinek évi egyenes állami adója 7435 kor. 84 fillér, utána követke-

— Miért kérdezed oly különös hangon? — mondta Terka megszeppenne.

Ida finoman elmosolyodott.

— Miért? Mert a véletlen csodálatos dolgokat művel: az én uram is ott dolgozik a „Közgazdasági Bank”-ban.

A Terka arca vörösre pirult az örömtől.

— A tied is? Nagyszerű! Hát e szerint félig-meddig collegák vagyunk. De megbocsájtasz ugy-e, ha a kedves férjed nevét kérdelem, mert én bizony már rég ideje elfeledtem. Ha megmondod, bizonyosan ismerni fogom, mert a László társait látatlanba is jól ismerem....

Ida kaczerül hátraszegte a fejét és lassan, kiszámított hangsúlyval felelte:

— Az övét? Talán ismered ha megmondom: Bossányi Elek az uram neve.

Terka ijesztően elsápadt, gyerekes mosolyát komoly megdöbbenés váltotta fel és majdnem hangtalanul susogta:

— Bossányi Elek vezérigazgató — az az urad?

— Igen kedvesem! A vezérigazgató az az uram. Én is nagyon örülök, hogy így félig-meddig collegák vagyunk.

Egy pillanatig mind a ketten hallgattak, Terka félénken, megszeppenne, mint a bűnös gyerek. Ida büszkén diadalmasan, mint egy királynő, a ki az inkognitóját levette. De aztán oly boldogan, a minő csak a hiúságában győzelmes asszony lehet, sugárzó, büszke pillantással czirogatta meg egykori barátnőjét.

— Ne félj, majd gondom lesz az uradra. Tudod, hogy csak egyetlen szavamba kerül — és az urad úgy fog előre menni, mint a parancsolat... hogy hívják egyébként a férjedet?

— Hajós Lászlónak.

— Hajós László, helyes, — nem fogom elfelejtetni és az uramat még ma este figyelmeztetem rá....

Terka szemét elfutották a könnyek, keze kissé remegett a felindulástól, csak most érezte a borzasztó távolságot, mely gyermekkori barátnőjétől elválasztotta. De a szíve azért halálával és

boldogsággal telt meg s félénken, alázatosan rebegte:

— Mily jó vagy te, mily edes! És mennyi hálával tartozunk neked mindnyájan!

Ida nyájasan a kezét nyújtotta, még mindig nyájasan, jóindulattal, bár a hangja nem volt többé a régi.

— Isten veled kis Terkám! Isten veled! Igazán örülök, hogy így véletlenül megláthattalak.

* * *

A teánál Ida megkérdezte az urát:

— A bankjában dolgozik valami Hajós László.

Bossányi letette az esti lapot.

— Igen edesem! Öt év óta van a kezem alatt. Nagyon szorgalmas és törekvő fiatal ember. Különbösen mit érdekli magát Hajós László és a hivatal?

Ida zavartan kevergette a teáját, aztán mosolygva így szólt:

— Ha nem haragudnék, megkérném valamire....

— Halljuk!

Ez a Hajós László a Fischer adótárnok veje, akivel Váradon valamikor laktunk. Fischer Terka segíteni szokott a fehérnemű varrásban, de azért állandóan fenhordta a pisze orrát. Ha jó férj volna, most megszerezne a feleségének azt az örömet, hogy magával a kedve szerint büszkélkedhessék.

— Hogyan?

— Hát úgy, hogy imponáljon a Fischer Terka urának! Ne engedje nagyon közel férközni magához, ne bizalmatlankodjék vele... Hadd, érezze az együttü kis asszony, hogy mi a különbség kettőnk között... A fizetését azonban felemelheti, mert öt gyermeke van.

Bossányi mosolygva csókolta meg a felesége kezét, aki jószívűen folytatta:

— A pénzt azért nem szabad sajnálnia tőle, mert szegényke még mindig a leánykori bundáját hordja...

zik Voith Gergely 5105'19 K. adóval. A husz legtöbb adót fizető neve ez: (a csillaggal jelöltek adója kétszeresen számított szellemi qualificatio címén) Gr. Bethlen Pál 4463'35, Gr. Teleky László Gyula 4286'63, *Dr. Hankó Ödön 3694'80, Montbach Sándor 3683'87, Gr. Esterházy Gyula 3127'93, Gr. Kornis Viktor 2509'42, Fejérváry Jenő 2431'35, Dr. Vajda Sándor 2368'17, Gr. Wass Béla 2238'25, Gr. Zichy Antal 2246'84, Dr. Szabó János 2101'62, Tischler Mór 2062'63, Lázár János 1887'55, Betegh Imre 1877'98, Jakobi Dávid 1839'27, *Dr. Miklósy József 1725'58, Hirsch Kálmán 1817'22, *Maléter Zoltán 1678'56 K. A legkisebb adót a 211 virillista között Pap Kristól fizeti: 253 korona 13 fillért.

— **Esküvő.** Máthé Gyula, a dési ev. ref. egyház segédlelkésze október hó 20-án tartotta esküvőjét Magyarországon Vincze Albert kincstári telepkezelő leányával Vilmával. A polgári kötés Weinrauch Mihály anyakönyvvezető előtt történt, az egyházi áldást Máthé György szépenyerűszentmártoni ev. ref. lelkész adta az új párra. Násznagyok Bodó Kálmán naszódai szolgabíró és Szakács Ferencz désaknai ev. ref. lelkész voltak. Az új pár szombat délelőtt utazott el új otthonába Désre.

— **Gyilkosság.** Párját ritkító vadállati kegyetlenséggel ölték meg Désen, a vasárnapról hétfőre virradó éjjelen egy legényt, kinek aligha volt egyéb bűne, minthogy olyan leányt akart elvenni, akit más is szeretett. Kimpán Mihálynak hívták a szerencsétlen fiatallembert, ki nemrég kerülve haza a katonasorból, elhatározta, hogy megnősül. A múlt hét szerdáján volt a polgári házasságkötés a dési anyakönyvvezetői hivatalban, de — a mint ez a népnél szokásos — a tulajdonképeni menyegzői ünnepet a héten megtartandó egyházi kötés alkalmából akarták megülni. Ezt azonban már nem érte meg a fiatal legény! A dési határnak Végeláb dűlőjében, csaknem a törpényi határon volt egy kis háza Kimpánnak s a mint vasárnap este hazafelé igyekezett, eddigelé még ismeretlen 3—4 haragosa, valószínűleg egyik vetélytársa által felbuzgatva, utját állotta s a büntetést megszerzett karóval hátulról fejbeütöttek. A megtámadott, ki rendkívül erőteljes ember volt, kétségbeesetten védekezhetett, mert a helyszínén a föld a dulakodástól egészen fel van turva, de a tulerővel nem birt s ellenségei a szó teljes értelmében összetörték a fejét. Tizenkét darabra szakadt a szerencsétlen ember koponyája a vadállati ütések alatt s agyveleje kilócsicsanva 10—14 méter távolságra is összeverezte a száraz avart az erdő alján, a hol másnap vérbefagyva megtalálták. A nyomban bevezetett nyomozat már megtalálta a helyes irányt s egyik súlyos gyanúval terhelt ember, Berki János már az ügyesség börtönében van, de a többi tettesek is remélhetőleg kézrekerülnek rövidesen. A szerencsétlen legény hulláját október 25-én d. e. 8 órakor boncolták fel Almay dr. és Wittenstein dr., törvényszéki orvosok Szálka Jenő vizsgálóbíró, Dr. Pap Sándor kir. ügyész jelenlétében a helyszínén. A halál okául a nagyfokú agyrongcsolást jelölték meg a boncoló orvosok.

— **Esküdszéki ciklus.** A folyó évi téli esküdszéki ciklus november hó 7-én veszi kezdetét a következő ügyekkel: November 7-én. Rablás büntetvével vádolt Moskovicz Berl Jakab és társa elleni ügy. November 8-án. Szándékos emberölés büntetvének kísérletével vádolt Késmárky Elek elleni ügy. November 9-én. Szándékos emberölés büntetvével vádolt Moldován János elleni ügy. November 10-én. Gyújtogatás büntetvével vádolt Kupsa György elleni ügy. November 11-én. Rablás büntetvével vádolt Keresztes Lajos és társa elleni ügy. Különösen érdekes és nagy ügy lesz a Késmárky Elek-féle.

— **Anarchia Magyaroklőbőn.** Pánczélcsehről írják: Páratlan, a maga nemében ritka szenzációs eset tartja izgatottságban vidékünket. Botos Tivadar 39 éve papja a magyaroklői gör. kath. híveknek. Jámor fölvilágosodott pap, jó magyar hazafi. Kiterjedt népes családja volt, jelenleg otthon négy nagy leánya van. Egy pár évvel ezelőtt a papi bér miatt híveivel összekülömbözött. Azóta

folyton abba jártak a hívek, hogy a községből elkergethessék. Áskálódtak ellene s végre, mivel a béke nem jöhetett létre, Bokost a püspökség más egyházba helyezte át. A szegény öreg pap később az átköltözködéssel, mivel mindig remélte a békét. A kurátor egy néhányad magával egy héttel ezelőtt oda ment és a paplak szobáiról az ajtókat és ablakokat lekasztotta és fölhevítve, hogy egy pár nap alatt költözzenek ki.

Pénteken f. hó 25-én a főkurátor bepálinkázott társaival, az egyház oszlopos tagjaival és délután 1 órakor újra megjelentek a paplakon. Az öreg papot kidobták az utcára és kezdték a szobákból a butorokat, ruhákat, képeket, könyveket az utra kidobni. A papné és a leányok sírva elejébe állottak. Erre az öreg papnét úgy elverték, hogy most haldoklik. A leányokat is ütlegették. A butorokat, edényeket, képeket, az utcán mind porrá törték. A ruhákat, ágyneműket, fehérneműt szétszaggatták, beledobták az utcái árokba és a sárba taposták. Szóval a legkegyetlenebb és lelketlenebb vandalizmust vitték véghez. A kár vagy 6 ezer korona. Egy hosszú élet szerzeménye: a négy nagy leány összes diszes stafíringja elveszett. Moldován Pál állami tanító futott a védelmére a szegény családnak. A kit azonban a felbőszült oláhok megverték, össze-vissza pofozták. A magyardenzei gör. kath. tanító is ott volt, ezt egy istállóba zárták, s hogy nehogy elszökhesse egy pinczébe dugták, honnan csak másnap eresztették ki. Az egész falu népe nézte, de senki sem ment védelmükre. Jelenleg az állami iskolai épületben kapott menedéket a megkínzott család.

Ez esetről október 25-én még következőket jelentik lapunknak: A magyaroklői gör. kath. papné a verés következtében ma meghalt. Az öreg papot is úgy megverték, hogy be kellett szállítani a szamosújvári kórházba. Az egyik nagy leány súlyosan beteg, a nagy ijedtség és fájdalomtól örültségi rohamai vannak. Szívszaggató jelenet látni anyjuk holtteste mellett a szegény leányokat. Rég készültek a gáztettre, mert a főkolompós vagyonát előbb fiaira iratta, s csak mikor a végzést megkapta, akkor fogott a munkához. A csendőröktől idejekorán segínyt kértek, de nem kaptak.

— **Tanítók gyűlése.** A „Szolnok-Dobokavármegyei Általános Tanító-egyesület” folyó évi november hó 4 és 5-én délelőtt 9 órától kezdődőleg Désen, a vármegyeház gyűléstermében rendes közgyűlést tart. A tárgysorozat nevezetesebb pontjai: Emlékszó Jókai Mór felett. Domonkosné Solti Mária által. „Egy heti részletes tananyag beosztás és kidolgozás az egy tanítóval bíró vegyes iskolák részére” című pályamunka felolvasása, elbírálása. „A családi és községi élet befolyása az iskolára” című pályamunka felolvasása és elbírálása. Esetleg a pályadíjak (40-40 kor.) kiadása. „A mérés tan jelentősége, tárgyalási módja s osztályonként való részletezése” című felolvasást tartja Parkas Aurél. Esztégár Antal új számológép-jének bemutatása. 4-én közebe a Hungáriában, egy teríték 3 korona. Ugyanazon nap este élvezetes estély tartásáról gondoskodás történik, a mi megelőzőleg a helyi lapokban közöltetni fog. 5-én, a gyűlés második napján reggel 1/2 órakor kirándulás a désaknai sóbányába kocsin, költség személyenként 1 korona. A tagok elszállásolásáról gondoskodva lesz. A jelentkezések elszállásolás, közebe és kirándulásra nézve november 1-ig Budai Elek tagtárshoz, Désre küldendő.

— **Halálozás.** Szakács Miklós nyug. ev. ref. kántor-tanító, életének 73-ik esztendejében, ki szolgált 45 évet, Kendilonán folyó hó 12-én elhalt.

— **Az elmúlt szárazság ok adóelengedésre.** A pénzügyi törvények szerint elemi károk eseteiben adóelengedésnek van helye: 1. jégeső, árvíz és tüzesetekben. 2. Ha a vetést rovarok nagyobb dűlőket magukban foglaló területeken elpusztították. 3. Szántóföldeknel adóelengedésre okot ad a rozsdá, ha ez is elemi csapásként mutatkozott. 4. A folytonos esőzéstől származó árvíz szintén elemi csapást képez, végül és ez a mostani időben leginkább érdekelheti a gazdát, 5. ha tartós szárazság egész dűlőket magában foglaló területeken a bevetett földeknek termését oly módon és időben semmisíti meg, hogy a megkárosított földek abban az évben már újabb veteményezés által jóvelmezőkké általában nem tehetők.

— **Állategészségügyünk.** Vármegyénkben a múlt héten volt, veszettség: bethleni Somkerék;

szamosújvári Kecsed. Takonykór és bőrféreg: dési Bacza 1 m. Ragadós száj- és körömfájás: betleni Felsőilosva 3 u., csákigorbói Alsóhagymás, Semesnye 13 u.; dési Bálványosvárja 9 u.; kékesi Nőszoly 1 t., Százmáté 2 u.; magyarláposi Csernefalva 11 u.; nagylondai Kabalapataka 2 u., Oroszmező, Tókepataka 11 u.; szamosújvári Nagyiklód. Rühkór: csákigorbói, Szurdok ló. Sertésorbáncz: nagylondai Ggalgó. Sertésvész: betleni Betlen, Felsőilosva, Nagydebrec, Szásczegő 7 u.; dési A.-kosály, Bálványosvárja, Gáncs 9 u., Horgospataka 4 u.; magyarláposi Kisdebreczen 4 u., Láposdebrec 7 u., Nyárfás 1 l., Rogoz 9 u.; nagylondai Kabalapataka 8 u., Oláhfordháza 4 u., Oroszmező 2 u.; szamosújvári Kendilóna 6 u.

— **Az osztálysorsjegyek** legközelebbi húzásai jövő hó 24 és 25-én tartatnak meg s ajánljuk, hogy ily sorsjegyet csakis a Deési Hitelbanknál méltóztassanak vásárolni, mert ezen intézet az eredeti árakon felül semminemű díjat sem számít fel és a nyereményeket azonnal kifizeti.

SZINHÁZ.

Dés, okt. 26.

A dési műkedvelők lelkes kis gárdája vasárnap este előadást rendezett a színházban a helyi ev. ref. egyház orgona-alapja javára. Csepreghy Ferencz egyik legismertebb népsziműve a „Piros bugyelláris” került színre ez alkalommal s mondanunk sem kell, hogy a szereplők mindent elkövettek a siker érdekében. A közönség honorálta is fáradozásukat, már napokkal előbb elkaptokták az összes jegyeket s a telt ház virággal és tapsal tüntetett kedvelt műkedvelői mellett.

A siker javarésze természetesen Illgner Károlyné, úrnő. A ki valaha részt vett ilyen előadások rendezésében, csak az tudja, mily hosszú és fáradságos az út a szerepek kiosztásától az előadásig s csak az méltányolhatja eléggé azt az ambíciót és kitartást, melylyel a darabot az előadásra megérlelte.

A mi a játékát illeti — annak előrebocsátása után, hogy a Török biróné szerepe nem találó az ő egyéniségéhez — készséggel konstataljuk, hogy ennek dacára néhol igen jó alakítást nyújtott. Dalait különben sok ügyességgel énekelte s ezért sok tapsot is kapott.

A manipuláns őrmestert Szechák János adta olyan bravúrosan, hogy bármelyik vidéki színpadnak diszere válna. Meglátszott, hogy szerepét komolyan tanulmányozta, átértette s játékbeli rutinja nagy sikert hozott számára. Ő és Ritter Adrien kisasszony (Leveles Miczi) találtak el legjobban a népsziműi hangot és természetességet. Sikertült volt a Br. Pöllnitz Olivér Kósza Gyurkája és a Beresán Valér vén káplárja, minden szavuk hangos derűtséget keltett s azon kívül Pöllnitz igen jól is énekelte.

Nehéz feladat előtt állott Mály István, ki a Török bíró szerepét látta el. Megjelenése, maszkja és játékainak alaponusa megfelelt a magyar paraszt characternek s az első felvonásban sikerült jelenetei voltak. Később már nem bírta hanggal s a harmadik felvonásban játéka monotonná vált. Több erő és játékbeli határozottság kellett itt, hogy indokolt legyen a Zsófi asszony elkergetése. Szólanunk illik Pennás (Czank N. János) és Hajas (Boján János) uramékról, a szép biróné udvarlói-ról és minden bajok szerzőiről, kik hálás szerepüket jól kiaknálták; különösen Pennás urban sok eredeti humor rejtett s a közönség szívesen fogja látni őt ezután is a műkedvelők között.

Apróbb szerepeket játszottak: Szvoboda Gizella (Suták Kata) és Ilona (Panni), Duzsárdi Boriska (Kender Julis), Imreh Emma (Menczi), Szigethi Berta (Klári) és Ritter Etelka, kik mindannyian vállvetve buzgólkodtak a siker érdekében. Virágból és tapsból kijutott nekik is.

Kissé fárasztó volt a közönségre, hogy a darabot — valódi műkedvelői becsületességgel — a maga teljes egészében mutatták be. Egy kis kihúzás nem ártott volna, mert bizony éjjelre járt az idő, míg eljutottunk ama bizonyos csárdásig, mely tudvalevőleg teljes drámai megoldást jelent a népsziművekben.

—r.

Kiadja a szerkesztőség.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ az egyedül elismert kellemes ízű természetes hashajtószer.

HIRDETÉSEK.

Világhírű!

a „**REKORD**“ festészeti műintézet a kiválóan sikerült életnagyságu arcképeiről, melyeket elismert művészek által készített. Számos (kir. közjegyző által hitelesített) elismerőlevél a világ minden tájáról. ■■■■

Elsőrangú képek árai:

Olaj-, aquarell- és pastellfestésben fénykép után 48—63 cm. nagyságban, ára 20 kor.
Legfinomabb kivitelű Blomm-, Platin- és krétarajz, ára 5 kor.

Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu képet készítünk mindenkinek **teljesen ingyen**, ha részünkre 3 rendelést szerez és azokat egyenkint vagy egyszerre beküldi. ■■■■

„REKORD“ festészeti műintézet

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 46.

4—10

Alapított 1875-ben.

Feuerstein Farkas

könyvkötő-üzlete

DÉSEN, a csizmadia árúcsarnok alatt.

Ajánlkozik:

könyvkötő és díszművek

olcsó elkészítésére.

Elvállal könyvtári, irodai, üzleti, körjegyzők, szolgabírák és iskolák részére főkönyvi és községi kezelési könyvek bekötését és olvasóegyleti kötetek körébe tartozó munkákat a legizlésebben s jutányos áron. Felszerelve papírvágó-, aranyozó-, sodronyfonó- és számozó-gépekkel könyvek számozására.

Aranymetszések a legtökéletesebben eszközöltetnek.

Kir. törvényszéki szállító.

Jó munka! Jutányos árak!

Sz. 1187—904.

Hirdetmény.

A Szt-Ferenczrendiek bérházában
két bolthelyiség kiadó.

Értekezhetni:

Szolnok-Doboka vármegye alispánjával.

Sz. 2004.

2—2

Árverési hirdetmény.

A nagybányai m. kir. főerdőhivatal ke-
rületéhez tartozó láposbányai m. kir. erdő-
gondnokság alábbi vágásterületén kihasznál-
ható tölgyfatorzsek eladására zárt írásbeli
verseny-tárgyalás hirdettetik, melyre az aján-
latok **folyó év november hó 17-én délelőtt
11 óráig** fenti főerdőhivatalnál nyújtandók be.

Bozintai vágástér 30 k. hold, törzsszám
825 darab, kikiáltási ár 19761 korona,
bánatpénz 1976 korona.

Az ivenkint 1 kor. okmánybéllyel
és fenti bánatpénzzel ellátott ajánlatban a
megajánlandó favételár számokkal s betük-

kel tisztán, olvashatóan kiírandó, egyben
nyíltan s határozottan kijelentendő, hogy
ajánlattevő a tárgyalás alapjául szolgáló álta-
lános árverési, valamint az ezekhez fűzött
szerződési feltételeket ismeri, s magát azoknak
feltétlenül aláveti. Az árverési és szerződési
feltételek a fenti főerdőhivatalnál a hivatalos
órák alatt bármikor megtekinthetők és kívá-
natra elküldetnek.

Az ezektől eltérő ajánlatok figyelembe
nem vétetnek.

Az ajánlatok kellően lepecsételt borí-
tékban nyújtandók be és következő felirat-
tal látandók el: Ajánlat az 1904. évi 2004
számhoz.

Budapest, 1904. évi október havában.

M. kir. földmívelésügyi miniszterium.

Legolcsóbb könyvnyomdai és könyv-

kötészeti munkák: Désen Rákóczi-tér

DEMETER ÉS KISS

könyvnyomdájában DÉSEN könyvkötészetében

mindennemű könyvnyomdai munkák,
u. m. hírlapok, könyvek, füzetek, rova-
tos ívek, nagyválasztéku és legszebb
tánczvigalmi és

menyegzői meghívók,

eljegyzési kártyák, gyászlapok, név-
jegyek a legolcsóbb árban felvételnek
s pontosan és izléseesen elkészítetnek.

minden e szakba vágó munkák, u. m.
hivatalok, pénztintézetek kereskedelmi
és ipari vállalatok, iskolák, könyvtárak
részére szükséges

KÖNYVEK KÖTÉSE,

használt könyvek újra kötése és javi-
tása a legolcsóbb árban felvételnek és
legszebb kivitelben eszközöltetnek. —

Szolnok-Doboka vármegye

szabályrendeleteinek gyűjteménye

megjelent!

Kapható lapunk kiadóhivatalában (Serház-utca I. sz.)

Ára 6 korona.

4%-os

PÉNZ

törlesztéses kölcsönöket nyújtok budapesti és külföldi
elsőrangú pénztintézetektől a
földbirtok és ingatlan $\frac{3}{4}$ értékeig I. és II. helyre 15—65 évig
terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katouatiszteknek, állami- és ma-
gánhivatalnokoknak, kereskedőknek és ipa-
rosoknak kezes és kezes nélkül 1—15 évig terjedő időre gyor-
san és discreten. Bank- és magánadósságok convertálása.

(Válaszbélyeg.)

LANG SAMU, bankbizományos

Budapest, VI., István-tér 16.

A kölcsön nem záloglevelekben, hanem készpénzben lesz folyósítva.
Értékpapírok és részvények a legmagasabb napi árfolyam mellett megvételnek.

Hirdetések felvételnek e lap kiadóhivatalában, Serház-utca I. sz

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Brassói Portland-Cement-Gyár

BRASSÓBAN.

Désen kapható: BRUGOVITZ JÓZSEF fűszerkereskedésében.

24—30

Nyomatott Demeter és Kiss könyvnyomdájában, Dése 1904.